

ФОНД „НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ“

ОБЩИ НАСОКИ И МЕТОДИКА ЗА ОЦЕНКА ПО ПРОЦЕДУРА „КОНКУРСИ ЗА ПРОЕКТИ ПО ПРОГРАМИ ЗА ДВУСТРАННО СЪТРУДНИЧЕСТВО - 2017 г. ”

Съдържание

1.	Цели на конкурсите.....	3
1.1.	Програми за двустранно сътрудничество, обхванати от настоящата процедура.....	3
1.2.	Научни области.....	3
1.3.	Индикатори.....	3
1.4.	Приложими дефиниции за целите на процедурата.....	4
2.	Финансови условия.....	4
2.1.	Общ бюджет на конкурса.....	4
2.2.	Минимален и максимален размер на финансирането за конкретен проект.....	4
2.3.	Етапи на финансирането на одобрените проекти.....	5
3.	Условия за допустимост.....	5
3.1.	Допустими кандидати.....	5
3.1.1.	Предварително условие за допустимост на проекта.....	5
3.1.2.	Критерии за допустимост на кандидатите.....	5
3.1.3.	Критерии за недопустимост на кандидатите.....	6
3.1.4.	Партньорство и допустимост на партньорите.....	8
3.1.4.1.	Български партньори.....	8
3.1.4.2.	Партньори от държавите по т. 1.1.....	8
3.2.	Екип по проекта.....	8
3.2.1.	Изисквания към участниците в екипа по проекта.....	9
3.3.	Критерии за допустимост на проектните предложения.....	9
3.4.	Критерии за недопустимост на проектните предложения.....	9
3.5.	Категории разходи, допустими за финансиране.....	10
3.6.	Условия за допустимост на разходите.....	10
3.6.1.	Общи условия за допустимост на разходите.....	10

3.6.2. Специфични допустими разходи	10
3.6.3. Недопустими разходи.....	11
3.7. Приложим режим на държавни помощи	11
3.8. Срок за изпълнение на проекта	11
4. Общи правила за изпълнение на проектите и контрол върху разходването на средствата..	11
4.1. Отчитане на проекта	11
4.2. Техническо изпълнение на проектите	12
4.3. Финансово изпълнение на проектите и плащане	13
4.4. Окончателен размер на финансирането.....	13
4.5. Промени в договора и бюджета	13
4.6. Наблюдение на изпълнението на проектите	14
5. Указания за начина на кандидатстване и срок за подаване на документите	14
5.1. Подаване на проектните предложения	14
5.2. Административно описание на проектното предложение	14
5.3. Научно описание на проектното предложение	15
5.4. Документи за кандидатстване	15
6. Методика за оценка и класиране на кандидатстващите за финансиране проекти.....	16
6.1. Етап 1: Проверка за административно съответствие и допустимост	16
6.2. Етап 2: Научна и техническа (финансова) оценка	18
6.2.1. Научна оценка на проектно предложение	18
6.2.2. Техническа (финансова) оценка на проектно предложение	19
6.3. Класиране на кандидатстващите за финансиране проекти	19

Наименование на конкурсите:

ПРОЕКТИ ПО ПРОГРАМИ ЗА ДВУСТРАННО СЪТРУДНИЧЕСТВО - 2017 г.

1. Цели на конкурсите

Целта на настоящата процедура е подкрепа на дейности, свързани с международно научно-техническо сътрудничество за осъществяване на преки контакти между учени и научни колективи от университети и научни институции на България и държавите, включени в Годишната оперативна програма на Фонд „Научни изследвания“, в съответствие със съответните двустранни договорености и националните законодателства на всяка от държавите.

Финансирането по настоящата процедура е единствено в подкрепа на осъществяване на нестопанска научна дейност за международно научно-техническо сътрудничество с оглед придобиване на нови знания, насърчаване на научния обмен между държавите и мобилността на учените, както и да се подпомага развитието на тесни връзки и сътрудничество между научни организации от Република България и съответната държава. Допустимите кандидати – научни организации от Република България, са определени в Годишната оперативна програма на Фонда и в настоящите Общи насоки. Конкретните условия, допустимите дейности, областите на сътрудничество, срокове за кандидатстване и финансиране, както и други специфични условия по всяко от споразуменията са регламентирани в **Допълнение „Специфични условия“** към документацията на настоящата процедура.

Конкурсите с различните държави в рамките на процедурата се обявяват съгласно взаимната договореност между Министерството на образованието и науката на Република България и партниращата институция от държавата партньор.

1.1. Програми за двустранно сътрудничество, обхванати от настоящата процедура

Процедурата обхваща всички програми за двустранно сътрудничество с държавите, включени в годишната оперативна програма на Фонда.

1.2. Научни области

Научните области, в които ще бъдат финансирани проектите за двустранно сътрудничество с всяка от държавите, обект на настоящата процедура, са определени от съответната двустранна спогодба и са включени в **Допълнението „Специфични условия“**.

1.3. Индикатори

Индикаторите за резултат по настоящата процедура са :

- Брой научни публикации, в резултат от изпълнението на проекта, от тях:
 - реферирани и индексирани в световни вторични литературни източници;
 - публикувани в издания с импакт фактор, IF (Web of Science) и импакт ранг SJR (SCOPUS);
 - Брой монографии;
- Брой учени, участвали в международни научни изследвания;
- Участие с научни съобщения в конференции и научни събития;
- Развити сътрудничества и научни мрежи.

1.4. Приложими дефиниции за целите на процедурата

Приложими към настоящата процедура са определенията за научноизследователска и развойна дейност и иновации, съдържащи се в чл. 15 на Рамката за държавна помощ за научни изследвания, развитие и иновации¹ и в параграф 1 от Допълнителните разпоредби на Закона за насърчаване на научните изследвания. В допълнение на тях за нуждите на настоящата процедура са използвани следните термини:

„Администратор“ на конкурса е Фонд „Научни изследвания“.

„Кандидат“ е организация, която разработва и подава проектно предложение с цел бъдещо изпълнение в случай на одобрение.

„Бенефициент“ е субект, който е страна по договора за финансиране на одобрен проект, получава финансирането и отговаря за изпълнението на дейностите в проекта.

„Проектно предложение“ е предложение за осъществяване на научни изследвания чрез изпълнението на определен проект с финансиране от Фонда, отговарящо на изискванията на чл. 41 от Правилника на Фонд „Научни изследвания“², включващо формуляр за кандидатстване и други придружителни формуляри и документи, изисквани съгласно настоящата процедура.

„Проект“ е съвкупност от взаимосвързани и взаимодопълващи се дейности с предварително определени цели, необходими ресурси (разходи) и времева рамка за изпълнение, водещи до постигането на конкретни количествено измерими резултати.

„Договор за финансиране“ е договор, сключен между Фонд „Научни изследвания“ и бенефициент, за предоставяне на финансиране за изпълнение на одобрен проект.

„Базова организация“ е юридическо лице, институция, в която на основен трудов договор работи ръководителят на научния колектив на даден проект и която предоставя административно и финансово обслужване на дейностите по проекта.

„Отчет по проект/етап от проект“ включва наративен отчет на дейностите по проекта или етапа от проект и финансов отчет за направените допустими разходи съгласно бюджета на проекта или етапа от проект.

„Оценител“ е експерт в научната област на проектното предложение, чиято дейност е независима от дейността по проектното предложение и отговаря на условията за оценител, посочени в Правилника на Фонда.

2. Финансови условия

2.1. Общ бюджет на конкурса

Прогнозният бюджет на всеки от конкурсите „Проекти по програми за двустранно сътрудничество 2016 г.“ се определя в **Допълнението „Специфични условия“** за съответната държава.

2.2. Минимален и максимален размер на финансирането за конкретен проект

Минималната и максималната сума на финансирането за всеки индивидуален проект по настоящата процедура се определя в **Допълнението „Специфични условия“** за съответната

¹ Съобщение на Комисията - Рамка за държавна помощ за научни изследвания, развитие и иновации (2014/C 198/01)

² Обнародван в ДВ бр. 41 от 31.05.2016 г.

държава. Не се допуска изкуствено разделяне на проекти, за да бъдат заобиколени горните прагове.

Публичното финансиране не трябва да надвишава 100 % от общия размер на допустимите разходи на проекта.

2.3. Етапи на финансирането на одобрените проекти

Финансирането на проекта е обвързано с изпълнението на включените в проекта дейности и със степента на достигане на заложените в проекта резултати.

Етапите за изпълнение на проектите, сроковете на предоставяне на финансирането и за предоставяне на отчетите се определят в **Допълнението „Специфични условия“** за съответната държава.

Непризнатите разходи при финансовия одит се възстановяват на Фонда.

ВАЖНО: При незадоволителна оценка на окончателния отчет на проекта Изпълнителният съвет може да вземе решение за частично или пълно възстановяване на получените средства, включително и получените възнаграждения за работа по проекта.

Финансовите взаимоотношения между Фонд „Научни изследвания“ и базовата организация се уреждат на основа на Договора между тях, както и на решения на Изпълнителния съвет на Фонда, след предложение на съответната постоянна научно-експертна комисия.

При липса на финансови възможности Фондът може да забави невиновно осигуряването на финансови средства за отделните етапи, за което уведомява писмено бенефициента. В такъв случай срокът за изпълнение на проекта се удължава автоматично със срока на забавянето.

3. Условия за допустимост

3.1. Допустими кандидати

3.1.1. Предварително условие за допустимост на проекта

Предварително условие за допускане на научния колектив до конкурса е наличието на разработен научен проект, по който партньорите от двете страни работят заедно и по възможност допълвайки се. Приема се, че предварителното условие е изпълнено за българските проекти, когато е налична паралелна кандидатура на партньора в сътрудничеството от съответната държава, освен ако в двустранното споразумение не е предвидено друго. Валидни са само едновременно представени проекти от изследователите партньори.

ВАЖНО: Препоръчва се на българските учени да се уверят, че техният партньор е депозирал същия проект пред съответната инстанция в своята страна.

3.1.2. Критерии за допустимост на кандидатите

Допустими по настоящата процедура за подбор на проекти са български кандидати, които са:

- 1) Акредитирани висши училища по чл. 85 ал. 1 т. 7 на ЗВО.
- 2) Научни организации по чл. 47 ал. 1 на ЗВО.

Кандидатите по т. 1 и т. 2. трябва да отговарят на определението за „организация за научни изследвания и разпространение на знания“ по т. 15 б „б“ от Рамката за държавна помощ за научни изследвания, развитие и иновации.

Кандидатите по настоящата процедура трябва да са пряко отговорни за изпълнението на дейностите по проектното предложение, а не да действат в качеството на посредници и да извършват дейностите в проектното предложение от свое име и за своя сметка.

Кандидатите по процедурата трябва да са субекти:

- осъществяващи научни изследвания;
- и
- чиито дейности са изцяло с нестопански характер
- или
- чиито дейности са със стопански и нестопански характер, но тези дейности са ясно разграничени и начинът им на организация позволява проследяване на приходите и разходите, свързани с тяхното изпълнение, вкл. чрез воденето на аналитична счетоводна отчетност. Когато кандидатът упражнява стопански и нестопански дейности, финансирането, разходите и приходите за всеки вид дейност се вземат предвид поотделно въз основа на последователно прилагани принципи за осчетоводяване на разходите, които могат да бъдат обективно оправдани.

Придобитите в резултат от финансирането по настоящата процедура активи ще бъдат използвани само за нестопански дейности и предоставеното финансиране няма да се използва за какъвто и да било вид стопански дейности, включително и следните:

- научни изследвания по договор с предприятия/отрасъл;
- консултантски или други услуги, предоставяни на предприятия/отрасъл;
- отдаване под наем на активите (инфраструктурата/оборудването).

ВАЖНО: Всяко обстоятелство по т. 3.1.2 подлежи на проверка и полученото неправомерно финансиране следва да бъде възстановено заедно със законната лихва. Одобренията за финансиране кандидати следва да декларират и гарантират посочените по-горе обстоятелства. Фонд „Научни изследвания“ извършва проверки за декларираните обстоятелства в хода на изпълнението на проекта и след приключването му до изтичане на амортизационния срок на закупените по проекта активи, ако има такива. Механизмът, по който ще се извършват периодичните проверки на декларираните обстоятелства е подробно описан във вътрешни правила, разписани от съответната ПНЕК. Проверките могат да бъдат както административни по представените счетоводни документи, така и проверки на място.

3.1.3. Критерии за недопустимост на кандидатите

Потенциалните български кандидати **не могат** да участват в конкурса за финансиране на проекти и да получат финансиране в случай че:

а) са обявени в несъстоятелност или са в ликвидация, тяхната дейност е поставена под съдебен надзор, сключили са споразумение с кредитори, преустановили са дейността си, обект са на производство, свързано с такива въпроси, или се намират в подобна процедура съгласно националните законови и подзаконови актове;

б) те или лицата с правомощия за представителство, вземане на решения или контрол спрямо тях са осъдени за престъпление по служба с влязла в сила присъда;

в) признати са за виновни за тежки правонарушения при упражняване на професионалната си дейност, доказани с всякакви средства, които Изпълнителният съвет на Фонда може да обоснове, включително с решения на Европейската комисия и на международни организации;

г) те или лицата с правомощия за представителство, вземане на решения или контрол спрямо тях са осъдени с влязла в сила присъда за измама, корупция, участие в престъпна организация, изпиране на пари или всякаква друга незаконна дейност, ако тази незаконна дейност накърнява финансовите интереси на Съюза;

д) умишлено са представили невярна информация с оглед получаване на финансиране по настоящата процедура или не са представили изискваната информация;

е) подадени от кандидати, които към датата на подаване на документите за кандидатстване имат невъзстановени суми към Фонд „Научни изследвания“ от предходни процедури и конкурси, което е доказано с влязло в сила съдебно решение преди датата на обявяване на конкурса;

ж) обект са на неизпълнено разпореждане за възстановяване вследствие на предходно решение на Европейската комисия, с което дадена помощ се обявява за незаконосъобразна и несъвместима с общия пазар.

За да бъдат одобрени за финансиране по настоящата процедура, кандидатите следва да докажат, че са юридическо лице, чиято основна цел е осъществяване на фундаментални изследвания, индустриални изследвания и експериментални разработки и разпространението на техните резултати посредством преподаване, публикуване или трансфер на технологии. Посоченото следва да бъде доказано чрез представянето на следните документи при подаване на проектното предложение:

- Устав или учредителен акт, от който да е видна основната дейност, за която е регистрирано юридическото лице с нестопанска цел. Ако съответният документ е публикуван в Държавен вестник или може да бъде посочен достоверен източник на публична информация, документът не се прилага, а само се посочва източникът;
- Устройствен правилник или друг правилник за дейността, устав или други правила, уреждащи осъществяваните дейности и начина на финансирането им;
- Утвърден индивидуален сметкоплан, от който е видно разделяне на икономическите и неикономическите дейности, за целите на проекта.

Горепосочените документи могат да бъдат представени в един екземпляр от допустимите кандидати по т. 3.1.1, като са валидни за всички проектни предложения, в които кандидатът участва като базова или партньорска организация по конкурси от текущата година. Одобрените за финансиране кандидати, преди да сключат договора, следва да представят като доказателства, в случай че осъществяват дейности от икономически и неикономически характер, тези два вида дейности, както и средствата и разходите за тях, да могат да бъдат ясно разграничени, следните документи:

- Годишен финансов отчет на кандидата за последната приключила финансова година към датата на представяне на документа (вкл. годишен отчет за касовото изпълнение на бюджета, за кандидатите, които го съставят);
- Информационен източник, свързан с водената от кандидата стопанска отчетност, от който може да се проследи за кои дейности (стопански и нестопански) се използват съответните активи на кандидата;
- Годишна данъчна декларация с входящ номер от Националната агенция за приходите (НАП) на кандидата за последната приключила финансова година към датата на представяне на документа.

В случай, че кандидатите не докажат горното декларирано обстоятелство, с тях няма да бъде сключен договор. Ако една организация участва като базова организация с повече от едно проектни предложения, тя подава тези документи само в един екземпляр.

В случай че с кандидата бъде сключен договор, той ще поеме договорно задължение придобитото с финансирането по проекта оборудване да бъде използвано само за неикономическите дейности съгласно т.19 на Рамката, а именно:

а) основните дейности на научноизследователските организации и инфраструктури, по-специално:

- обучение за по голям брой човешки ресурси с по-добри квалификации;
- независими НИРД за повече знания и по-добро разбиране, включително съвместни НИРД, при които научноизследователската организация или инфраструктура участва в ефективно сътрудничество;
- широко разпространение на резултатите от научните изследвания, при неизключителни и недискриминационни условия, например чрез преподаване, бази данни със свободен достъп, открити публикации или софтуер с отворен код;

б) дейностите по трансфер на знания, когато се извършват от научноизследователската организация или инфраструктура (включително от нейните отдели или дъщерни структури), или съвместно с научноизследователска инфраструктура, или от името на други такива субекти, и когато всички печалби от тези дейности се реинвестират в основните дейности на научноизследователската организация или инфраструктура. Възлагането на предоставянето на съответните услуги на трети страни посредством открити тръжни процедури не засяга нестопанското естество на тези дейности.

ВАЖНО! Изискванията по точки (б), (в) и (г) се отнасят и за всички лица, които са овластени да представляват кандидата. Кандидатите са длъжни да декларират, че не попадат в някоя от категориите, посочени в точки от (а) до (ж), като попълнят Декларация - Приложение 2.

3.1.4. Партньорство и допустимост на партньорите

3.1.4.1. Български партньори

По настоящата процедура за конкурс кандидатите **не могат** да участват съвместно с други допустими български кандидати (партньори).

В процеса на изпълнение на дейностите по проекта бенефициентите могат да възложат на изпълнители извършването на определени допълващи дейности по проекта. В случаите, когато бенефициентите се явяват възложители по смисъла на чл. 5 или чл. 6 от Закона за обществените поръчки³ (ЗОП), изборът на изпълнители се осъществява по реда на ЗОП. Изпълнителите в процедури по възлагане дейности по изпълнението на проекта **не са партньори**.

3.1.4.2. Партньори от държавите по т. 1.1.

Партньори на българската страна са научни и образователни институции от държавите и организациите по т. 1.1., освен ако в съответното двустранно споразумение не е предвидено друго.

3.2. Екип по проекта

За всяко проектно предложение кандидатът определя екип, който включва:

- 1) ръководител на проекта;
- 2) членове – учени, специалисти, докторанти и студенти;

³ Обн. ДВ бр. 13 от 16 Февруари 2016 г., доп. ДВ бр. 34 от 3 Май 2016 г.

- 3) технически персонал в зависимост от спецификата на проекта.

3.2.1. Изисквания към участниците в екипа по проекта

1) Ръководителят на проекта трябва да бъде учен, притежаващ образователната и научна степен „доктор“ или научната степен „доктор на науките“, с необходимата за успешното изпълнение на проекта научна компетентност, удостоверена чрез професионална автобиография, научни публикации, притежание на патенти (ако е приложимо) в съответната научна област. Ръководителят на проекта трябва да бъде на основен трудов договор в базовата организация. В **Допълнението „Специфични условия“** за съответната държава могат да бъдат определени допълнителни изисквания за ръководителя в зависимост от двустранното споразумение. Един учено може да бъде ръководител само на едно проектно предложение с дадена държава-партньор.

2) Не могат да бъдат ръководители на проекти лица, които са ръководители на текущ проект, финансиран от Фонда по предходен конкурс за двустранно сътрудничество със същата държава партньор.

3) Останалите участници са:

- учени и експерти с постижения в научната област на проектното предложение, което се потвърждава от приложена професионална биография и списък на научни публикации по темата на проекта или близки до нея;
- докторанти, пост-докторанти и млади учени, за които се прилага професионална биография и списък на научните публикации, ако има такива;
- студенти;
- технически персонал.

4) Ръководителят и членовете на научния колектив, притежаващи образователната и научна степен „доктор“ или научната степен „доктор на науките“, трябва да бъдат включени в базата данни на Фонда или да предоставят информация за включване в базата данни.

5) Не могат да бъдат участници в проекти лица, които като ръководители на проекти не са представили неоснователно в срок отчетите по договори от предходни конкурси на Фонд „Научни изследвания“ след 2011 г. или са били ръководители на проект, получил незадоволителна оценка през последните три години.

3.3. Критерии за допустимост на проектните предложения

По настоящата процедура са допустими за финансиране само проектни предложения, включващи научен проект, по които партньорите от двете страни работят заедно и по възможност допълвайки се.

В **Допълнението „Специфични условия“** за съответната държава могат да бъдат определени допълнителни критерии за допустимост в зависимост от двустранното споразумение.

3.4. Критерии за недопустимост на проектните предложения

По настоящата процедура за конкурс са недопустими проектни предложения:

- включващи дейности, които вече са финансирани от други източници;
- които не включват научни изследвания по съвместен проект;
- които включват дейности, чието изпълнение е стартирало преди подписването на договора за финансиране на проекта по настоящата процедура.

3.5. Категории разходи, допустими за финансиране

Управлението на финансовите средства по проекта на българските участници се осъществява в съответствие с Правилника на Фонд „Научни изследвания“, настоящите Общи насоки за конкурса, **Допълнението „Специфични условия“** за съответната държава и Указания, приети от Изпълнителния съвет.

При предоставяне на финансирането по настоящата процедура ще бъдат взети под внимание само „допустимите разходи“, детайлно описани в **Допълнението „Специфични условия“** за съответната държава по т. 1.1. Бюджетът на проекта (съгласно финансовия план) представлява предварителна оценка на очакваните разходи и трябва точно да отговаря на стойността, посочена в проекта.

По време на оценката на проектните предложения е възможно да бъдат установени обстоятелства, които да налагат промяна в бюджета. Тези обстоятелства могат да наложат и изискването на допълнителни разяснения и информация от страна на временната научно-експертна комисия до кандидата, както и намаляване на бюджета на проектното предложение. Възможните изменения на бюджета **не могат** да доведат до увеличаване на исканата сума по настоящата процедура.

3.6. Условия за допустимост на разходите

3.6.1. Общи условия за допустимост на разходите

За да бъдат **допустими, разходите** по настоящата процедура за подбор на проекти трябва да отговарят на следните условия:

- да са извършени от одобрен бенефициент (базова организация по проекта);
- да са целесъобразни и да са извършени за дейности, включени в проекта;
- да са финансово обосновани и законосъобразни в съответствие с националното законодателство;
- да са необходими за изпълнението на проекта и да отговарят на принципите за добро финансово управление - публичност, прозрачност и реалистичност на предвидените разходи, съчетано с икономичност, ефективност и ефикасност;
- да са действително извършени в периода от влизането в сила на договора за предоставяне на финансирането до края на срока на изпълнението на проекта;
- да са отразени в счетоводната и данъчната документация на бенефициента;
- да могат да се установят и проверят по вид и размер и да са проследими на базата на водената счетоводна отчетност;
- да бъдат подкрепени с оригинални разходо-оправдателни документи и документи с еквивалентна доказателствена стойност съгласно националното законодателство;
- да не са финансирани от друг източник, включително по друг проект, програма или каквато и да е друга финансова схема, финансирана с публичен ресурс, включително ресурс на Европейския съюз.

3.6.2. Специфични допустими разходи

Специфичните приемливи разходи за всяка отделна държава са посочени в **Допълнението „Специфични условия“** за съответната държава.

3.6.3. Недопустими разходи

За недопустими по настоящата процедура за подбор на проектни предложения се считат следните видове разходи:

- разходи за дейности извършени преди датата на влизане в сила на договора за финансиране по настоящата процедура;
- разходи, които вече са финансирани или подлежат на потвърдено и осигурено финансиране от други източници;
- разходи за закупуване на активи и/или осъществяване на дейности, които не са пряко свързани с проектното предложение и предвидените в него фундаментални научни изследвания ;
- разходи за данъци, вкл. възстановим данък върху добавената стойност;
- разходи за глоби, санкции и неустойки, възникнали в хода на изпълнение на договора;
- разходи за консултантски услуги по изготвяне на проектното предложение;
- разходи, поставени в зависимост от използване на местни за сметка на вносни стоки;
- всички разходи, които не попадат в обхвата на допустимите разходи по процедурата за съответната държава.

3.7. Приложим режим на държавни помощи

Дейностите, финансирани по настоящата процедура, излизат извън обхвата на чл. 107 от Договора за Функциониране на Европейския Съюз в съответствие с чл. 2.1.1. «Публично финансиране на неикономически дейности» от Рамката за държавна помощ за научни изследвания, развитие и иновации, в съответствие с критериите и обстоятелствата, описани в т. 3.1, 3.6, 4.1 и 4.2 на настоящите Насоки. Проверката и контрола се извършва по правила, приети от ИС.

3.8. Срок за изпълнение на проекта

Срокът за изпълнение на одобрените проекти е определен в **Допълнението „Специфични условия“** за съответната държава.

За начална дата на проекта се счита датата на подписване на договора за финансиране.

4. Общи правила за изпълнение на проектите и контрол върху разходването на средствата

4.1. Отчитане на проекта

Бенефициентите трябва да водят точна и редовна документация по проекта. Бенефициентите са задължени да поддържат аналитична счетоводна отчетност и документация за допустимите разходи по проекта за използването на средствата, предоставени от Фонда съгласно договора. Отчетните документи в т.ч дневник на натоварването и експлоатация на закупеното оборудване, фиксираните условия за експлоатация на активите с нестопанска цел и дейности се съгласуват предварително с ФНИ и се прилагат след одобрение от страна на съответната ПНЕК на ФНИ. ФНИ извършва текущ и последващ контрол, съгласно приети от ИС правила.

Ръководителят на проекта се задължава да представи на Фонда Отчет по проекта до 30 дни, считано от датата на приключване на проекта.

4.2. Техническо изпълнение на проектите

Предоставените средства се изразходват целево и законосъобразно за изпълнение на дейностите по проекта, подробно описани в Работната програма. Изпълнителят не може да променя или отменя дейности по Работната програма, освен промени по реда, предвиден в Правилника на Фонд „Научни изследвания“. Изпълнителят не може да отклонява средства от утвърдения Финансов план за изпълнението на други дейности или задачи извън Работната програма.

При изпълнението на проекта ръководителят на научния колектив може да прави промени във финансовия план чрез прехвърляне между различните групи допустими преки разходи, при условие, че преразпределението не надвишава 15 процента от общия размер на допустимите преки разходи за съответния етап на проекта и не нарушава максималните стойности, определени в **Допълнението „Специфични условия“** за съответната държава. В този случай ръководителят на научния колектив писмено уведомява ръководителя на базовата организация и управителя на Фонда. Уведомлението се прилага към съответния финансов отчет, без да се подписва допълнително споразумение към договора за финансиране. Преразпределение между перата, надвишаващо 15 процента от общия размер допустимите преки разходи за съответния етап на проекта, може да бъде направено само по реда, предвиден в Правилника на Фонд „Научни изследвания“.

Ако разходите за персонал са допустим разход по проекта според **Допълнението „Специфични условия“** за съответната държава, за отчитане на натовареността на екипа в работата по проекта, бенефициентът въвежда система, позволяваща точното определяне на времето, за което членовете на екипа са ангажирани в работа по конкретния научноизследователски проект.

Доставката на апаратура, ако това е допустимо според **Допълнението „Специфични условия“** за съответната държава, се извършва от бенефициентите при спазване на условията на Закона за обществените поръчки, като в комисията за провеждане на процедурата участва и представител на Фонд „Научни изследвания“. Бенефициентите заприхвадат закупените по проекта активи като своя собственост в съответствие с действащото законодателство и счетоводните стандарти.

Бенефициентът носи отговорност за съхраняването и експлоатацията на оборудването и активите, необходими за изпълнението на проекта, с грижата на добър стопанин. Той се задължава да:

- създаде необходимите условия – организационни, материални, кадрови, сервиз, консумативи и други, осигуряващи нормална експлоатация на апаратурата;
- осигури достъп до специализираната апаратура на организациите, участници в проекта;
- води регулярно дневник за натоварването и експлоатацията на закупеното оборудване;
- осигури свободен достъп до активите по проекта на външни физически и юридически лица при фиксирани условия за експлоатация с нестопанска цел, за което Фондът се уведомява писмено.

Дълготрайните материални и нематериални активи, придобити от бенефициентите изцяло или частично с предоставеното от фонд „Научни изследвания“ финансиране, не могат да бъдат прехвърляни в собственост на трети лица по време на изпълнението на проекта и в срок до 3 години след неговото завършване.

Резултатите могат да бъдат широко разпространявани.

4.3. Финансово изпълнение на проектите и плащане

Максималният размер на финансирането на проекта се определя в договора за финансиране. Фиксираният в договора размер на финансирането се основава на бюджета, който е предварителна оценка на размера на допустимите разходи, необходими за изпълнението на проекта. Фиксираният в договора максимален размер на финансирането е окончателен, но действителният размер на подлежащата на изплащане сума се определя след приключване на всички допустими дейности по проекта и зависи от тяхното надлежно удостоверяване и одобряване на действително извършените разходи.

Финансирането на проекта е обвързано с изпълнение на включените в проекта дейности и със степента на достигане на заложените в проекта резултати.

Всички допустими разходи (надлежно доказани със съответната фактура или друг счетоводен документ с еквивалентна доказателствена стойност) могат да бъдат представени за плащане само веднъж – т.е. разходите, за които е поискано финансирането, не могат да бъдат предоставяни за плащане към други източници. За „Разходите за обслужване на проекта от базовата организация“, чиито размер е определен в **Допълнението „Специфични условия“** за съответната държава, не се изискват разходно-оправдателни документи. Необходимите разходно-оправдателни документи за отделните групи допустими разходи, както и начините за водене на счетоводната документация по проектите и за финансовото им отчитане, ще бъдат определени в Указания, приети от Изпълнителния съвет, които ще бъдат предоставени на бенефициентите при подписване на договора за финансиране.

Българският бенефициентът е задължен да поддържа отделна аналитична сметка/подсметка и счетоводна документация за допустимите разходи по проекта и използването на средствата, предоставени от Фонда съгласно договора.

В съответствие с Указание № НФ-5/28.07.2014 г. на министъра на финансите относно третиране на данък върху добавената стойност като допустим разход, бенефициентите са отговорни за администриране на процеса на определяне на данък върху добавената стойност като допустим разход. „Възстановимият данък добавена стойност“ е недопустим разход за финансиране от Фонда.

4.4. Окончателен размер на финансирането

Окончателният размер на финансирането от страна на Фонд „Научни изследвания“ се определя на базата на Договора за финансиране на проекта, както и на решения на Изпълнителния съвет на Фонда.

Всеки български бенефициент е длъжен в срок до 30 дни след предоставяне на крайната оценка за проекта да възстанови на Фонда всички неизразходвани след приключването на изпълнението на проекта средства, както и изразходваните средства в нарушение на тези Насоки и на Договора за финансиране.

В случай на незадоволителна оценка на изпълнението на целия проект Изпълнителният съвет взема решение за прекратяване на договора, което може да включва частично или пълно възстановяване на средствата, предоставени от Фонда съгласно договора.

4.5. Промени в договора и бюджета

Изменение на договора за финансиране се извършва чрез сключване на анекс (допълнително споразумение) към договора по взаимно съгласие на страните.

Анексът към договора не може да нарушава конкурентните условия, съществуващи към момента на сключване на договора, и равното третиране на бенефициентите.

Промяна на ръководителя на проекта се допуска само в случаите, когато е престанал да отговаря на предварително обявените изисквания за настоящия конкурс или не е в състояние да изпълнява своите задължения по проекта. Промяната се прави с анекс към договора след решение на ИС на Фонда. Ученият, предложен за нов ръководител, трябва да е бил член на научния колектив при подаване на проектното предложение и да отговаря на условията за ръководител на проект за настоящия конкурс.

Недопустими са промени в бюджета на договора, водещи до увеличаване на първоначално договорения процент и размер на финансирането по договора или водещи до превишаване на средствата по бюджетни пера, за които има нормативно определен размер.

4.6. Наблюдение на изпълнението на проектите

Постоянните научно-експертни комисии на Фонда осъществяват постоянен анализ и мониторинг на финансираните научноизследователски проекти и на направените разходи по изпълнението на проектите.

Фонд „Научни изследвания“ има право да извършва проверки за изпълнението на административните, финансовите, техническите и други организационни аспекти на проектите, както и за спазване на условията по чл. 2.1.1 от Рамката за държавна помощ за научни изследвания, развитие и иновации. Проверките могат да бъдат както административни – проверка на разходно- оправдателни и други документи, така и проверки на място за изпълнение на дейностите, заложиени по проекта. Проверките на място се извършват след предварително уведомяване от страна на фонд „Научни изследвания“ и съгласуване на датите и програмата на посещението с проверяваното лице или организация. В случай на констатация за неизпълнение, Фонд „Научни изследвания“ си запазва правото едностранно да прекрати договора.

5. Указания за начина на кандидатстване и срок за подаване на документите

5.1. Подаване на проектните предложения

Проектните предложения в деловодството на Фонд „Научни изследвания“ на хартиен и електронен носител, както следва:

- на хартиен носител в един екземпляр на български и на английски език с оригинални подписи и печати;
- в електронен формат на български и на английски език като документите, съдържащи подписи, са сканирани.

Проектното предложение включва административно и научно описание на проекта на български и английски език, освен ако в **Допълнението „Специфични условия“** за съответната държава не е предвидено друго.

5.2. Административно описание на проектното предложение

Административното описание на проектното предложение се изготвя съгласно Част 1 на Документите за кандидатстване и включва:

- наименование на конкурса;

- основна научна област съгласно т. 1.1 на Насоките, в която проектът кандидатства, и до две допълнителни научни области;
- заглавие на проекта;
- вид на планираните изследвания (фундаментални и/или приложни научни изследвания);
- базова организация;
- име и адрес на ръководителя на научния колектив;
- списък на членовете на научния колектив;
- искана сума за изпълнение на проектното предложение;
- партнираща организация от държава по т. 1.1;
- резюме на проекта.

5.3. Научно описание на проектното предложение

Научното описание на проектното предложение се изготвя съгласно Част 2 на Документите за кандидатстване и формите, включени в нея.

Дейностите по проекта се групират на работни пакети.

Очакваните резултати на проектите трябва да са ясни, измерими и проверими при тяхното междинно (ако е предвидено такова) и крайно отчитане, съгласно Правилника за наблюдение и оценка на научноизследователската дейност, осъществявана от висшите училища и научните организации, както и на дейността на Фонд „Научни изследвания“⁴.

Когато към датата на подаване на проектното предложение членове на научния колектив участват или са участвали през предходните пет години в проекти, финансирани от Фонда, тази информация се включва в Научната биография на учения, съгласно приложения модел към Научната част на проектното предложение (Част 2 на Документите за кандидатстване). Фондът задължително проверява и удостоверява истинността на предоставената информация.

В проектното предложение ръководителят на научния колектив може да посочи до двама учени от страната или чужбина, които да не бъдат включени като оценители на проекта. При определяне на независимите оценители съответната временна научно-експертна комисия се съобразява с искането на ръководителя на научния колектив.

5.4. Документи за кандидатстване

Административно описание на проектното предложение:

- Част 1 на Документите за кандидатстване на български език;
- Част 1 на Документите за кандидатстване на английски език.

Научно описание на проектното предложение:

- Част 2 на Документите за кандидатстване на български език;

Към Научното описание се включват професионални биографии на ръководителя и на членовете на научния колектив. За учените от държавата партньор се попълва биография само на английски език.

- **Приложение 1:** Декларация във връзка с т. 3.1.2.
- **Приложение 2:** Декларация във връзка с т. 3.1.3.

⁴ Обн. ДВ бр. 72 от 18.09.2015

➤ **Приложение 3:** Декларация от ръководителя на екипа на проекта по чл. 46, ал 5 от Правилника на ФНИ и във връзка с т. 3.2.1.

Ако една организация подава повече от едно проектно предложение като базова организация, в Деловодството на Фонда се подава един официален екземпляр от Приложение 1 и 2 на хартиен носител, а към всяко проектно предложение се представя входящия номер на документа.

Неразделна част от тези Насоки са всички образци на документи и формуляри, които се попълват от кандидата, включително Част 1 и Част 2 на Документите за кандидатстване, декларации и други.

След одобряването на проекта и преди подписването на Договора за финансиране на проекта всеки одобрен кандидат (базова организация) подписва **Декларация по образец в четири раздела:**

Раздел А – за разграничаване на неикономическата от икономическата дейност на кандидата;

Раздел Б – за потвърждаване на задължението, че придобитото с финансирането по проекта оборудване ще бъде използвано само за неикономическите дейности, както са посочени в т.3.1.2 на настоящите Насоки (т.19 на Рамката).

Раздел В – за съгласие за осигуряване на достъп и предоставяне на информация на администратора и компетентните органи, необходими в хода на изпълнение и отчитане на проекта, както и във връзка с други съотносими към процедурата обстоятелства.

Раздел Г – че разходите, предвидени за финансиране по проекта, не са финансирани от друг източник.

Кандидатите могат да поискат разяснения от Фонда по конкурсната документация до 10 дни преди изтичането на срока за подаване на проектите предложения. Постъпилите въпроси и отговорите се публикуват на Интернет страницата на Фонда, не по-късно от 5 дни от получаване на искането. В разясненията не се посочва информация за лицата, които са ги поискали.

6. Методика за оценка и класиране на кандидатстващите за финансиране проекти

Финансирането по настоящия конкурс се предоставя въз основа на процедура за подбор на проектни предложения, открита на основание Закона за насърчаване на научните изследвания и Правилника на фонд „Научни изследвания“.

Изпълнителният съвет на Фонда определя Временна научно-експертна комисия (ВНЕК) за конкурсите по настоящите Общи насоки, обявени в рамките на текущата година. Временната научно-експертна комисия организира оценяването на проектите предложения от независими оценители (в т.ч. и чуждестранни) и извършва класиране на кандидатстващите в конкурса научноизследователски проектни предложения в съответствие с нормативно установени критерии. За всяко проектно предложение ВНЕК определя докладчик от своя състав.

Оценката на проектите предложения включва следните етапи:

1. Етап 1: Проверка за административно съответствие и допустимост;
2. Етап 2: Научна и техническа (финансова) оценка.

6.1. Етап 1: Проверка за административно съответствие и допустимост

Проверката за административно съответствие и допустимост се извършва от съответната временна научно-експертна комисия.

Проверката за административно съответствие и допустимост на проектните предложения по процедурата, ще включва следните критерии:

Критерии за административно съответствие и допустимост

Критерии	Съответствие
1. Наличие на проектно предложение, включващо административно и научно описание на проекта на български и английски език, както и всички приложения, посочени по-горе.	
2. Наличие на идентичен едновременно представен проект от изследователите партньори.	
3. Съответствие на проектното предложение с изискванията по отношение на: (1) срока за подаване на документите; (2) заявената сума за финансиране на проекта; (3) допустимост на базовата организация по изискванията, посочени в т. 3.1.2 и 3.1.3 от Насоките за кандидатстване, включително за условията по чл. 2.1.1. на Рамката за държавна помощ за научни изследвания, развитие и иновации; (4) изискванията към ръководителя на научния колектив, посочени в подточки 1 и 2 от т. 3.3 от Насоките за кандидатстване; (5) изискванията към членове на научния колектив, посочени в подточка 3 от т. 3.3 от Насоките за кандидатстване.	
4. Съответствие на административното описание с изискванията по т. 5.2 от Насоките за кандидатстване.	
5. Съответствие на финансовия план с изискванията от Допълнението „Специфични условия“ за съответната държава.	
6. Съответствие на проектното предложение с научната област, за която е подадено и която е една от областите, определена в Допълнението „Специфични условия“ за съответната държава.	
7. Определяне на проектното предложение като излизащо извън обхвата на Рамката за държавни помощи за научни изследвания, развитие и иновации на основата на представените документи.	

При установяване на наличие на неверни данни в проектното предложение или приложенията към него проектното предложение се изключва от втория етап на оценката и не се разглежда в рамките на конкретната конкурсна процедура.

След изтичане на срока за подаване на проектните предложения за конкурса, управителят на Фонда уведомява ръководителите на научни колективи, чиито проектни предложения не отговарят на едно или повече от изискванията. Несъответствията могат да бъдат отстранени в срок до 7 работни дни след уведомяването. Ако несъответствията бъдат отстранени, проектното предложение се допуска до следващия етап на оценката.

Кандидат, който не отстрани допуснатото несъответствие в определения срок или не отговаря на някой от изброени критерии за административно съответствие, се изключва от втория

етап на оценката и проектното предложение не се разглежда в рамките на конкретната конкурсна процедура.

В резултат на проверката за административно съответствие и допустимост временната научно-експертна комисия изготвя протокол, който съдържа:

1. списък на научноизследователските проекти, допуснати до оценяване;
2. списък на научноизследователските проекти, които не са допуснати до оценяване, и основанията и мотивите за недопускането им.

Кандидатите се уведомяват писмено за резултатите от допускането не по-късно от 7 дни от изготвянето на протокола. В уведомлението за недопускане до оценяване се посочват основанията и мотивите за това.

Само проектни предложения, преминали успешно проверката за административно съответствие и допустимост, подлежат на по-нататъшно разглеждане и оценка.

6.2. Етап 2: Научна и техническа (финансова) оценка

Временната научно-експертна комисия организира оценяването и извършва класиране на кандидатстващите в конкурса проекти на основа на научната им оценка в изпълнение на чл. 15, ал. 2 на ЗНИИ.

Критериите за научна оценка са определени в **Допълнението „Специфични условия“** за съответната държава.

6.2.1. Научна оценка на проектно предложение

Научната оценка се извършва от независими оценители, които се определят и осъществяват дейността си съгласно Правилника на ФНИ.

Всеки проект се разглежда и оценява от двама оценители при спазване принципите на безпристрастност, компетентност и избягване конфликта на интереси. Оценителите за съответната научна област, получават достъп до административното описание на проектните предложения, допуснати до оценяване, и посочват проектите, които са компетентни да оценяват. Въз основа на определената компетентност съответната временна научно-експертна комисия определя чрез жребий по двама оценители за всяко проектно предложение. Освен декларацията, предвидена в Правилника на ФНИ, оценителите декларират, че няма да бъдат включени като членове на колектива на проекти, финансирани по конкурса, в който участват като оценители, или да получават заплащане по такива проекти като външни изпълнители. Членове на ИС на ФНИ и на временната научно-експертна комисия за съответната област на конкурса не могат да бъдат оценители.

В двуседмичен срок оценителят изготвя индивидуална писмена рецензия (Карта за научна оценка на проектното предложение), в която дава мотивация за числовия израз на оценката по основните критерии, отчитайки всеки от вторичните критерии. Картата за научна оценка на проектното предложение е включена в **Допълнението „Специфични условия“** за съответната държава. Ако смята за необходимо, оценителят може да препоръча промени в работната програма и/или финансовия план на проекта.

Картите за научна оценка се предоставят на съответната временна научно-експертна комисия, която разглежда оценките поотделно за всяко проектно предложение като:

1. установява съответствието на определените точки с мотивите по всеки критерий и с методиката за оценка на проектите и сравнява оценките на оценителите.

2. при наличие на съответствие и при разлика между числовите оценки на оценителите от 15% или по-малко от максималния брой точки, формира комплексна числова оценка на проекта като средно аритметично от оценките на оценителите.

3. при липса на съответствие по т. 1 за някоя от оценките или при разлика в индивидуалните оценки повече от посочената в т. 2, организира обсъждане между оценителите, модерирано от докладчика за съответното проектно предложение от временната научно-експертна комисия. При обсъждането оценителите заедно определят текста на мотивите и оценката по всеки критерий и приемат комплексната числова оценка за проектното предложение.

Временната научно-експертна комисия или Изпълнителният съвет на ФНИ не могат да променят оценките на независимите оценители.

Проектни предложения, чиято обобщена числова оценка е по-ниска от 70% от максималния брой точки, не се включват в класирането на проектите и не могат да бъдат предложени за финансиране.

Оценяването на проектното предложение в държавата-партньор се осъществява по процедура, определена от съответната държава, ако в двустранното споразумение не е предвидено друго.

6.2.2. Техническа (финансова) оценка на проектно предложение

Независимите оценители извършват и техническа (финансова) оценка на проектите предложения, която не засяга научната оценка и класирането на проектите предложения. Тя включва и проверка и оценка на реалистичността, ефективността и допустимостта на всички предвидени дейности и разходи. В случай че в процеса на техническа (финансова) оценка оценителите установят наличието на обстоятелства (напр. включени в проектното предложение недопустими дейности, недопустими и/или нереалистични разходи, дублиране на заложили дейности и/или разходи и др.), предлагат на временната научно-експертна комисия изменение на бюджета на проектното предложение. Промените в бюджета не могат да доведат до увеличаване на размера на исканото финансиране. Поради това, в интерес на кандидата е да планира дейности и да представи бюджет, реалистични и ефективни от гледна точка на целта на проекта и планираните разходи.

В случай че по време на финансовата оценка се установи наличие на недопустими разходи или на разходи, които не са съпоставими с пазарните цени за аналогични активи, които са потвърдени от временната научно-експертна комисия, ИС на ФНИ коригира или премахва съответните разходи от бюджета на проекта.

Извън тази проверка е възможно да бъдат установени и други обстоятелства, които да изискват допълнителна пояснителна информация или документ от кандидатите относно декларираните обстоятелства и представените документи, съгласно т. 5.4 от Насоките. Допълнителни разяснения и документи от кандидатите могат да бъдат изискани от временната научно-експертна комисия като за целта ще бъде предоставян срок от 7 (седем) дни от датата на получаване на искането за предоставяне на допълнителни разяснения/документи, като денят на получаване на искането не се брои.

6.3. Класиране на кандидатстващите за финансиране проекти

Проектните предложения се класират от временната научно-експертна комисия на основа на получените числови стойности на научната оценка. В класирането се включват научноизследователските проекти, чиято обобщена или окончателна оценка надвишава прага от 70% от максималния брой точки в картата за оценка. Проектните предложения се класират по отделно за всяка държава-партньор.

Временната научно-експертна комисия класира проектните предложения в низходящ ред на оценката и изготвя списък на проектните предложения за финансиране в рамките на предварително определените средства в **Допълнението „Специфични условия“** за съответната държава. За извършените дейности по организацията на оценяването и класирането на проектните предложения временната научно-експертна комисия изготвя доклад до Изпълнителния съвет, към който прилага класирането и списъка на проектните предложения за финансиране. Докладът се подписва от всички членове на Временната научно-експертна комисия. Всеки член на временната научно-експертна комисия има право да изрази писмено особено мнение с кратко изразена обосновка.

Изпълнителният съвет в съответствие с Правилника на фонд „Научни изследвания“ с решение утвърждава класирането и определя проектите, които да бъдат предложени на съответната двустранна комисия за финансиране, както и размера на предложеното финансиране. След решение, съгласно договорената двустранна процедура, Изпълнителният съвет взема решение за сключване на договори за финансиране на одобрените проекти.

Решението на Изпълнителния съвет се публикува на интернет страницата на Фонда в петдневен срок от приемането му. Към решението се прилага списък на класираните проекти, съдържащ следната информация:

1. Заглавие на проекта;
2. Базова организация;
3. Ръководител на научния колектив;
4. Комплексната числена оценка на проекта.

За одобрените за финансиране проекти се публикува и общият размер на отпуснатото финансиране, резюме на проекта и списъкът на членовете на научния колектив.

В петдневен срок след приемане на решението на Изпълнителния съвет управителят изпраща на ръководителите на научните колективи получените научни оценки, мотивите към тях и комплексната оценка на представеното от тях проектно предложение. Всички подадени проектни предложения се съхраняват от Фонда не по-малко от пет години след приключване на проекта.